

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio octaua. Vtrum intellectus angelicus sit quandoque in potentia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

verè cognitū, quia illud est finitum & determinatū, sed illud quod refertur accipiendū est indeterminatū, quia quodcumque dato adhuc possibile est dari aliud, & ideo indeterminatè cognoscitur, & solū in generali, scilicet quod possibile est plus accipi. Et quia secundū hoc attenditur infinitas ideo infinitū secundū quod infinitū dicitur ignotū.

21 Ad secundum dicendum quod singularia futura quæ non sunt secundum se præsentia angelo, sunt tamen ei præsentia ratione causarum suarum naturalium in quibus præexistunt, & sic possunt ab angelo præcognosci.

22 Ad tertium dicendum quod intentio Boëtii non fuit quod intellectus non possit cognoscere singularia, sicut & sensus, sed quod vniuersale non cognoscitur, nisi per solum intellectum.

QVÆSTIO OCTAVA.

Vtrum intellectus angelicus sit quandoque in potentia.

Tho. 1. q. 58. ar. 1.

AD quartum sic proceditur. Et videtur quod intellectus angelicus sit quandoque in potentia, quia contingit scire multa, intelligere vero vnum solum. 2. Topico. igitur angelus non simul omnia intelligit, ergo intelligendo vnumquodque est simul in potentia ad intelligendum alia.

2 Item intellectus qui non est quandoque in potentia, sed semper in actu est actus purus, sed nullus actus est talis, nisi diuinus, quare &c.

3 CONTRA. in omni natura intellectiua, quæ quædoque est in potentia quandoque in actu est inuenire intellectum agentem & possibilem, sed in angelo non distingauius hos duos intellectus, quare &c.

4 RESPONSIO. Hæc questio, & illa qua queritur, An angelus simul omnia intelligat, quæ subsunt suæ naturali cognitioni videtur mutuo se includere, & quasi vna questio esse. Et ideo notandum soluendo vtranque questionem, quod cum potentia dicatur in habitu ad actum & actus sit duplex, scilicet primus & secundus, est etiam duplex potentia, scilicet ad actum primum, & ad actum secundum. actus primus ut quidam dicunt, est forma intelligibilis vel species. Actus secundus est considerare. Ad actum primum intellectus angeli nunquam est in potentia, quia illum gradum tenent angeli in spiritalibus substantiis quem tenent corpora cælestia in corporalibus. Corpora autem cælestia non sunt in potentia ad formam, quæ non sit completa per actum, ergo nec potentia intellectiua angeli est, quæ non sit totaliter completa per formas intelligibiles. Ad actum autem secundum, qui est considerare, est in eis potentia separata ab actu, non enim semper actu cogitant omnia, quorum species habet. Sed potest angelus, quum sit substantia volens & libera, vti vna specie, & non altera, ad intelligendum vnum, & non aliud.

q. 6. b. huius

5 Hæc autem opinio ponit quod angelus intelligat per species, quod prius improbatum est. Et adhuc improbari potest communi ratione, quæ talis est. Sicut corpus non potest simul figurari diuersis figuris, sicut videtur, nec intellectus noster vel angelicus potest simul informari diuersis speciebus. Nec valet si quis dicat quod non sunt ibi in actu simpliciter, nec simpliciter in impotentia sed medio modo. scilicet in habitu quo modo nihil prohibet plures species esse in eodem, quia quantum ad actum infors mandi omnes species sunt simpliciter in actu siue intellectus consideret actu siue non.

Vide Cai. 1. q. 85. ar. 4.

6 Dicendum est ergo quod angelus sicut dicitur est intelligit se & alia à se. Respectu autem sui semper est in actu secundo, quia vnumquodque per hoc intelligitur quia presens est intellectui, angelus autem semper sibi ipsi presens est, quare &c. Et idem est de omnibus incorruptibilibus, quia semper sunt ei potentia. Respectu autem futurorum quæ dependet ex solis causis naturalibus angelus semper est in actu secundo, quia etsi talia non sint præsentia naturæ angelicæ secundum esse propriè existente, tamen ei præsentia sunt secundum esse quod habent in causis suis. Quæ autem dependent ex libero arbitrio nostro vel angeli, dum futura sunt, non sunt actu cognita ab angelo nisi forte per aliquam coniecturam. Dum autem sunt actu, cognoscuntur ab angelo, quæ autem sunt supernaturalia, & ex sola voluntate Dei dependent, nec futura, nec præsentia cognoscuntur ab angelo, nisi per reuelationem, & horum omnium red.

Questio I.

dicitur rationes sunt in præced. quæst.

7 Emergit autem hic vna dubitatio. sicut enim vnitas motus requirit vnitatè termini, sic vnitas operationis requirit vnitatè obiecti, ergo non videtur possibile quod angelus vno actu & simul intelligere plura possit quod est contra ea quæ dicta sunt. Et dicendum quod cum intelligere fiat in nobis per hoc quod intelligibile sit presens intellectui, & similiter in angelo, quæ præsentiam iam facit non situs, sed ordo sicut dictum fuit prius, omnia illa habet rationem vnus intelligibilis, & vno actu intelligi possunt ab angelo, quæ sub vno ordine ei presentari possunt. Omnia autem quæ cognoscit angelus naturaliter ea sub vno ordine, & in ordine ad vnum presentantur eidem, videlicet in ordine ad essentiã suam, quæ talem gradum tenet in entibus, quod alia tam superiora quam inferiora sunt ei præsentia, vel in se, vel in causis suis: Et ideo possunt simul, & vnicò actu ab angelo cognosci.

Confer hæc cum in qua dixit in primo mo. d. 27. q. 4.

8 PER hoc patet ergo ad primū, sunt enim vnū intelligibile, quæ sub vno ordine continentur, & quæ habent ordinem ad vnum, qualia sunt omnia naturaliter intellecta ab angelo.

9 Ad secundum dicendum quod nullus intellectus nisi diuinus est, quin sit quandoque in potentia ad intelligendum aliqua (ea scilicet) quæ dependet ex libero arbitrio, & quæ sciuntur per reuelationem.

DISTINCTIO IIII.

Sententia huius distinctionis quartæ in generali & speciali.

Post hoc videndum est, &c. Superius ostendit Magister, quales creati sunt angeli quantum ad dona gratuita. Hic ostendit quales creati sunt quantum ad dona perfecta. Et diuiditur in tres partes. Primò mouet questionem. Secundò soluit. Tertio recapitulat determinata. Secunda incipit ibi, Ad hoc autem quod. Tertia, quales fuerunt angeli: Secunda istarum diuiditur in duas, secundum duas questiones quas soluit. Secunda ibi, dicitur namque perfecti. Prima principalis diuiditur in tres. Primò soluit questionem quantum ad malos. Secundò quantum ad beatos opponendo & veritatem determinando. Tertio concludit quantum ad utrosque. Secunda, boni verò qui perfite runt. Tertia, Ex prædictis consequitur. Hæc est diuisio in generali.

2 IN speciali sic procedit Magister: Et proponit primò querendo an angeli sint creati beati an miseri, perfecti an imperfecti. Deinde respondet ad primum, dicens quod angeli non fuerunt creati mali vel miseri, quia non statim peccauerunt. Misera autem peccatum consequitur, & qui peccauerunt, & qui ceciderunt, non fuerunt creati beati, quia certitudinem euentus sui non habuerunt. Postea respondet quantum ad bonos opponens per Augustinum, quod boni sunt statim præciserunt, mali verò non. Sed Magister dicit quod Augustinus loquitur inquirendo, non asserendo. Ante peccatum enim nulla fuit discretio malorum angelorum à bonis, & ideo vtrique erant sui status incerti. Postea respondet quod illi qui corruerunt, nunquam boni fuerunt, nisi perfectione naturali. Illi verò qui perstiterunt aut beati fuerunt in spe, quia aliquo modo beatitudinem præciserunt, aut incerti sui euentus, & tunc nec aliter quam alii erant beati, & hoc probabilius videtur. Deinde respondet ad secundam questionem, dicens quod triplex est perfectio, quædam secundum tempus, quædam secundum naturam, quædam vniuersaliter. Primam habuerunt in creatione, secundam in confirmatione, tertiam verò solius Dei est. ideo quoad aliquid fuerunt perfecti, quoad aliquid imperfecti. vltimò recapitulando concludit ea quæ dicta sunt.

QVÆSTIO PRIMA.

Vtrum angeli fuerunt creati beati, an miseri.

Tho. 1. q. 52. ar. 2.

In hæc distinctione agitur de statu in quo fuerit creati angeli, circa quam queruntur tria. Primum est, vtrum creati fuerint beati an miseri. Et videtur quod fuerunt creati beati, quia essentiã beatitudinis in Dei visione consistit, Ioan. 17. Hæc est vita æterna, vt cognoscant te, &c.